

Levnadsförhållanden bland personer med funktionsnedsättning

Statistiska centralbyrån (SCB) har fått i uppdrag av regeringen att redovisa statistik om levnadsförhållanden bland personer med funktionsnedsättning (regeringsbeslut 2012-03-15, S2012/2210/FST (delvis)). Uppdraget finns att läsa på regeringens [hemsida](#).

SCB har, i enlighet med regeringsbeslutet, arbetat med uppdraget i samråd med [Handisam](#), Myndigheten för handikappolitisk samordning.

Undersökningarna av levnadsförhållanden – barn och vuxna

Den första publiceringen av tabeller med anledning av regeringsuppdraget baseras på uppgifter från dels Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) åren 2008–2011, dels Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) åren 2010–2011.

ULF/SILC är en årlig urvalsundersökning som belyser levnadsförhållanden för Sveriges befolkning i åldrarna 16 år och uppåt. ULF/SILC omfattar flera olika frågeområden: arbetsmiljö, boende, ekonomi, hälsa, fritid, materiella tillgångar, medborgerliga aktiviteter, sociala relationer, sysselsättning och arbetstider, trygghet och säkerhet samt utbildning. Information om undersökningen finns på www.scb.se/ulf

I Barn-ULF intervjuas varje år barn och ungdomar i åldern 10–18 år om sina levnadsförhållanden. Undersökningen omfattar frågeområden som skola, hälsa, ekonomi/materiella resurser, hushållssysslor, relationer till föräldrar och kompisar, fritid och trygghet. De intervjuade barnen och ungdomarna bor minst halva tiden i ett hushåll där någon av de vuxna har intervjuats i ULF/SILC. Information om undersökningen finns på www.scb.se/barnulf

Definition av funktionsnedsättning

I Sverige finns i dag inga fastställda kriterier för vem som ingår i gruppen personer med funktionsnedsättning. Olika funktionsnedsättningar påverkar människor i olika situationer, och det är svårt att fastställa en exakt definition som fungerar i alla sammanhang.

Handisam har, utifrån de uppgifter som finns i ULF/SILC respektive Barn-ULF, valt vilka frågor som ska användas för att definiera funktionsnedsättning för tabellerna om levnadsförhållanden bland barn och vuxna med funktionsnedsättning. Eftersom det inte är möjligt att identifiera alla funktionsnedsättningar utifrån uppgifter i ULF/SILC ingår det i jämförelsegruppen troligen personer med funktionsnedsättningar.

Barn-ULF

Handisam har, utifrån de uppgifter som finns i ULF/SILC, valt vilka frågor som ska användas för att definiera funktionsnedsättning. Utifrån frågor till föräldern, som intervjuas i ULF/SILC, identifieras barn som har en funktionsnedsättning. Gruppen barn med funktionsnedsättning definieras som de barn där föräldern i ULF/SILC har svarat ”ja” på minst en av följande frågor:

- Har han/hon astma?
- Har han/hon adhd, damp eller aspergers syndrom?
- Har han/hon dyslexi eller dyskalkyli?
- Har han/hon hörselnedsättning?
- Har han/hon något annat hälsoproblem som påverkar hans/hennes dagliga liv?

I jämförelsegruppen, som i tabellerna kallas ”Övriga barn” ingår de barn där föräldern svarat ”nej” på samtliga ovanstående frågor.

ULF/SILC

Handisam har, utifrån de uppgifter som finns i ULF/SILC, valt vilka frågor som ska användas för att definiera funktionsnedsättning. De frågor som ställs i ULF/SILC täcker inte in alla typer av funktionsnedsättningar. Gruppen personer med funktionsnedsättning omfattar här personer som har ...

- ... nedsatt syn
- ... nedsatt hörsel
- ... nedsatt rörelseförmåga
- ... svåra besvär av astma eller allergi
- ... svåra besvär av ångslan, oro eller ångest
- ... hälsoproblem som i hög grad begränsar aktivitet.

Gruppen som här kallas ”Personer med funktionsnedsättning” omfattar personer som, enligt nedanstående definitioner, har minst en av ovan nämnda funktionsnedsättningar.

Nedsatt syn

Omfattar de intervjupersoner som svarat ja på följande fråga:
”Har du problem med att se och urskilja vanlig text i dagstidning – även om du använder glasögon eller linser?”

Nedsatt hörsel

Omfattar de intervjupersoner som svarat ja på följande fråga:
”Har du problem med att höra vad som sägs i samtal mellan flera personer?”

Nedsatt rörelseförmåga

Nedsatt rörelseförmåga bedöms de ha som har svarat nej på frågan

”Kan du springa en kortare sträcka, säg 100 meter, om du har bråttom?”

OCH som dessutom svarat nej på minst en av följande två frågor:

”Kan du stiga på (och av) en buss obehindrat?”

”Kan du ta en kortare promenad på cirka 5

minuter i någorlunda raskt takt?”

I hög grad nedsatt
rörelseförmåga

Personer som bedöms ha en i hög grad nedsatt rörelseförmåga är de med nedsatt rörelseförmåga (se ovanstående definition) som dessutom behöver hjälp av annan person eller hjälpmedel (t.ex. rullstol eller käpp) för att förflytta sig. För intervju-personer som är 16–64 år innebär det att de har svarat ja på minst en av två frågor, för intervju-personer som är 65 år eller äldre innebär det att de har svarat ja på minst en av fyra frågor:

Om 16-64 år:

”Använder du käpp, bock, rollator, rullstol eller liknande för att förflytta dig?”

”Behöver du hjälp av en annan person för att förflytta dig?”

Om 65+ år:

”Använder du hjälpmedel, t.ex. käpp(ar), bock(ar), rollator eller rullstol för att förflytta dig utomhus?”

”Använder du hjälpmedel, t.ex. käpp(ar), bock(ar), rollator eller rullstol för att förflytta dig inomhus?”

”Behöver du hjälp av någon annan person för att förflytta dig utomhus?”

”Behöver du hjälp av någon annan person för att förflytta dig inomhus?”

Svåra besvär av astma/allergi

Omfattar intervju-personer som svarat ja på frågan *”Har du astma eller allergi?”* och dessutom svarat svåra besvär på följdfrågan *”Är det svåra eller lätta besvär?”*.

Svåra besvär av ängslan, oro
eller ångest

Omfattar intervju-personer som svarat ja på frågan *”Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?”* och dessutom svarat svåra besvär på följdfrågan *”Är det svåra eller lätta besvär?”*.

Hälsoproblem som i hög grad
begränsar aktivitet

Personer med hälsoproblem som begränsar/hindrar deltagande i aktiviteter eller sysslor avser de som svarat ”Ja, i hög grad” på följande fråga: *”Har du nu något hälsoproblem som varat minst 6 månader och som medför att du har svårt att delta i aktiviteter eller klara av sysslor som folk i allmänhet gör?”*

I jämförelsegruppen, i tabellerna benämnd "Övriga i befolkningen", ingår de personer som inte bedöms tillhöra någon av ovan nämnda grupper med funktionsnedsättning.